

LAIK (47) *sb m*

-i- (43), -y- (4).

-a- (42), -ã- (3); -ã- *SkarJedn* (2); -a- : -ã- *SkarŻyw* (2 : 1).

sg N laik (14). ◊ *G laika* (1). ◊ *A laika* (2). ◊ *I laiki(e)m* (1). ◊ *V laiku* (3). ◊ *pl N laicy WujJud* (4), *laikowie* (3) *SeklKaG OrzQuin, SkarŻyw*. ◊ *G laik(o)w* (1). ◊ *D laikóm* (11); -óm (3), -om (1), -(o)m (7); -óm *OrzJan, SarnStat*; -óm : -om *OrzQuin* (1 : 1). ◊ *A laiki* (5). ◊ *I laiki* (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Człowiek świecki nie mający święceń kapłańskich; *laicus Mącz, JanStat, Cn* [*laik, człowiek nie poświęcony – laicus Cn*] (42) : *KromRozm I A4v, E3, Lv*; Ten uczynił Synod/ ná którym wstąpił/ áby żadny láik ták Cefarz iáko ini fwieccy nie mieli żadnego głófu podawác Papieżá. *BielKron* 177; *Laicus, Láik/ pośpolity/ fwietcki* który żadnego święceniá nie ma. *Mącz* 183b; *OrzQuin Ev, F3v* [2 r.], *F4, F4v marg, G, Gv*; *RejPos* 88v; Lecż wy vrzád kápłáńfki ná Láyki włożyć chcecie. *WujJud* 141v, 146, 156v, 212; Iáko też y Mnifzy s przodku nie byli kápłany áni im zlecono wługowania w kościele: miano ie zá profte láiki *RejPosRozpr c4; SkarJedn* 213, 214; *CzechEp* 61; *ReszPrz* 59; [*Niemcy*] wstáwicznie témi gadkámí/ [...] czás prózno trawiá: raz o kielichu/ iefliż go dáć láikóm: raz o żonách kápłáńfkich/ iefliż ie mieć máią *OrzJan* 129.

W połączeniach szeregowych (3): Y wżyftkié y kożdého z ofobná/ kleryki/ żaki/ ftudenty/ láiki do przerzeczoného miałtá Krákowfkiego/ dla náuki [...] iádácé [...] od wżelákich płac [...] wolné czynimy *SarnStat* 202, 201, 203.

W przeciwstawieniach: »laik ... kapłan (9), kleryk, księża« (11): á iefly by to iedno kxiężey rofkazał pożywać tedyby laykowie nie niemiely do tego śacramentu *SeklKat Y2v; OrzQuin E, F2*; Dobrze to czynicie. Bo też nie fą kápłani/ ále prości láycy/ nie was/ ále fámi siebie dobrze páłacy *WujJud* 148, 141v *marg, 146v* [3 r.], 261v, *Nn2*; ále táki *criminaliter* poimány/ będąc klerykiem do Bifkupiego fądu: á láik [*laicus JanStat* 219]/ to ieft/ święceniá żadného nie máiący/ do náłżého fądu będzie odełfan *SarnStat* 203. [Cf *Orfacius Laicus non Clericus* przyaciél moy dobry/ człowiek vczony ieft *OrzList g.*]

W charakterystycznym połączeniu: *laik prosty* (5).

Szereg: »laik albo (i) świecki (człowiek)« (2): Y dowodzą tego thák/ iż myfmy láikom álbo fwyeckim ludzyom wżywánye kelichá á krwye páńfkyey [...] odyęli *KromRozm III L4v; NiemObr* 88.

a. *Zakonnik bez święceń* (2) :

Zestawienie: »mnich laik« (2): ieden Mnich láik/ [...] w rozmowie [...] o márności światá/ tego námawiał go/ áby świat opuścił. *SkarŻyw* 569, 570 *marg.*

b. *Prawdopodobnie osoba wykonująca jakieś funkcje w kościele* (1) : Poki fą laikowie y czytelnicy/ niech żony poymią [...]: ále gdy ná te ftopnie przyidą/ iuż co fię im pierwey godziło/ to fię im potym nie godzi. *SkarŻyw* 320.

2. *Człowiek nieuczony; illiteratus Mącz* (5) : IEden láik nie vmiał kęfá po łácinie *RejFig Cc6; Illiteratus, Nieuk/ profity/ Nieumieyętny* który nigdy nie chodził do fzkóły/ Láik. *Mącz* 195d.

W przeciwstawieniach: »laik ... literat, loik« (2): Theż ze threch [!] rzeczy [Tales] dziękował ízczelciu, to ieft, iz człowiekiem był á niebefthią że mężem á nie żoną, iż litteratem á nielaykem *BielŻyw* 4; Oto Láik á nie Logik/ twą oftrość zpiłował *NiemObr ktv*.

Szereg: »nieumiejętny albo laik« (1): A gđzye byś duchem błogolláwił/ ten ktory yeft ná myeyfcu nyeumyeyętnego álbo láiká/ yáko my mowimy/ yáko rzecze Amen ná twoye błogolláwyęństwo? *KromRozm II h2v*.

Synonimy: 1. *pospolity, świecki*; 2. *nieuk, nieumiejętny, prostak*.

KN